

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

Przedmiotem zamówienia jest wykonanie badania ewaluacyjnego pn. *Ewaluacja postępów wsparcia MŚP w województwie lubuskim w perspektywie 2014-2020*

I. Wstęp

Umowa Partnerstwa (UP) jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji UP są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO). Dokumenty te wraz z UP tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych. UP określa z jednej strony kontekst strategiczny w wymiarze tematycznym i terytorialnym, z drugiej zaś wskazuje oczekiwane rezultaty oraz obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe. UP stanowi punkt odniesienia do określania szczegółowej zawartości programów operacyjnych. Programy operacyjne precyzują specyficzne obszary wsparcia i instrumenty realizacji, z poszanowaniem zapisów UP. Wynegocjowana z Komisją Europejską (KE) UP oraz programy operacyjne stanowią podstawę do realizacji nowej perspektywy finansowej w Polsce. Każdy z 16 regionalnych programów operacyjnych jest finansowany przez dwa fundusze: EFS oraz EFRR. Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020 (RPO-L2020) powstał w odpowiedzi na potrzeby województwa lubuskiego. Celem głównym Programu jest długofalowy, inteligentny i zrównoważony rozwój oraz wzrost jakości życia mieszkańców województwa lubuskiego, poprzez wykorzystanie i wzmocnienie potencjałów regionu i skoncentrowane niwelowanie barier rozwojowych. RPO-L2020 to dokument będący instrumentem pozwalającym na realizację strategicznych założeń rozwoju województwa, poprzez ich dofinansowanie ze środków EFRR oraz EFS w ramach budżetu UE na lata 2014-2020. W związku z tym, odpowiada na główne wyzwania zdefiniowane w dokumentach strategicznych UE, w tym przede wszystkim *Strategii Europa 2020*, jednakże z poszanowaniem uwarunkowań i specyfiki województwa lubuskiego, zdiagnozowanych w *Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020*.

W województwie lubuskim rolę Instytucji Zarządzającej (IZ) RPO-L2020 pełni Zarząd Województwa Lubuskiego. Zadania IZ realizowane są przez jednostki organizacyjne w ramach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego: Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego i Departament Programów Regionalnych. Instytucja Zarządzająca RPO-L2020 pełni dodatkowo funkcję Instytucji Certyfikującej (IC). W ramach UMWL funkcję IC pełni Wydział ds. Certyfikacji w ramach Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym. Natomiast rolę Instytucji Pośredniczących pełnią: Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze, Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielona Góra (ZIT MOF Zielona Góra) oraz Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wlkp. (ZIT MOF Gorzów Wlkp.).

II. Uzasadnienie realizacji badania

Przedsiębiorstwa, tworząc miejsca pracy, dostarczając produkty i usługi oraz generując wartość dodaną w gospodarce, stanowią fundament rozwoju społeczno-ekonomicznego. Warunkiem trwałego rozwoju kraju są pozytywne zmiany w strukturze gospodarczej polegające na wzroście znaczenia innowacyjnych sektorów o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego i wysokiej wartości dodanej. Doświadczenia międzynarodowe wskazują, że tego typu procesy zmian strukturalnych

w gospodarce często nie występują samoistnie lub ze znacznym opóźnieniem, stwarzając zagrożenie pozostania kraju w „pułapce średniego dochodu”.

Zadaniem niniejszego badania jest dostarczenie wiedzy i dowodów (*evidence*) na temat skuteczności i efektywności interwencji publicznych, realizowanych w ramach polityki spójności 2014-2020 w regionie, ukierunkowanych na wsparcie przedsiębiorstw i przedsiębiorczości.

Przedmiotowa ewaluacja służyć będzie weryfikacji poprawności założeń wsparcia przedsiębiorstw, przyjętych na etapie formułowania celów i zakresu realizacji RPO-L2020. W szczególności pozwoli sprawdzić, czy:

- ✓ dostępne formy wsparcia przedsiębiorstw umożliwiają osiągnięcie postawionych celów na poziomie RPO-L2020,
- ✓ system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć o zakładanych cechach (np. poziom innowacyjności, oczekiwana skuteczność interwencji, wpisywanie się w założenia inteligentnych specjalizacji, potencjalny i faktyczny wpływ wybieranych projektów na tworzenie nowych miejsc pracy),
- ✓ udzielone wsparcie przynosi zakładane zmiany na poziomie wspartych przedsiębiorstw (z perspektywy przedsiębiorstw),
- ✓ system monitorowania jest kompletny (zarówno z punktu widzenia możliwości śledzenia postępów realizacji interwencji, jak i jej późniejszej ewaluacji) oraz czy przyjęte w ramach RPO-L2020 wartości wskaźników są adekwatne i możliwe do osiągnięcia przez MŚP.

Dokonana zostanie również analiza kontekstu realizacji Programu (czy nie uległa istotnej zmianie w porównaniu do diagnozy sytuacji na etapie formułowania RPO) oraz sposobu adaptacji przedsiębiorców do warunków udzielania wsparcia (tj. ustalenie, do jakiego stopnia podmioty rzeczywiście identyfikują się z wyznaczonymi celami RPO – np. poprzez wbudowanie ich w wieloletnią strategię rozwoju przedsiębiorstwa – a do jakiego stopnia ma to charakter jedynie fasadowy – tj. podmioty realizują projekty określonego typu, tylko i wyłącznie dlatego, że w danym obszarze dostępne jest finansowanie publiczne). Badaniem objęte zostaną następujące Działania/Poddziałania realizowane w ramach RPO-L2020, odnoszące się do obszaru MŚP, w ramach których podpisane zostały dotychczas umowy o dofinansowanie:

- Działanie 1.1 *Badania i innowacje* (PI 1b),
- Działanie 1.2 *Rozwój przedsiębiorczości* (PI 3a),
- Działanie 1.4 *Promocja regionu i umiędzynarodowienie sektora MŚP* (PI 3b),
 - Poddziałanie 1.4.1 *Promocja regionu i umiędzynarodowienie sektora MŚP – projekty realizowane poza formułą ZIT,*
 - Poddziałanie 1.4.2 *Promocja regionu – ZIT Gorzów Wlkp.,*
- Działanie 1.5 *Rozwój sektora MŚP* (PI 3c),
 - Poddziałanie 1.5.1 *Rozwój sektora MŚP – wsparcie dotacyjne,*
 - Poddziałanie 1.5.2 *Rozwój sektora MŚP – instrumenty finansowe,*
- Działanie 6.3 *Wsparcie dla samozatrudnienia* (PI 8iii),
 - Poddziałanie 6.3.1 *Wsparcie dla samozatrudnienia osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,*
 - Poddziałanie 6.3.2 *Wsparcie dla samozatrudnienia poprzez instrumenty zwrotne,*
- Działanie 6.5 *Usługi rozwojowe dla MMŚP* (PI 8v),
- Działanie 6.6 *Aktywizacja zawodowa osób zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia* (PI 8v).

Poniższa tabela przedstawia liczbę dotychczas (wg stanu na dzień 15.11.2017 r.) podpisanych umów o dofinansowanie i liczbę projektów, które zostały już zakończone w ramach analizowanych Działań, a także aktualny poziom realizacji wskaźnika *Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie*

(w przypadku Działania 1.1., 1.2, 1.4 i 1.5) oraz liczbę uczestników projektów (w przypadku Działania 6.3, 6.5 i 6.6):

Nr Działania	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów (wg stanu na dzień 15.11.2017 r.)	Liczba projektów, których realizacja została zakończona (wg stanu na dzień 15.11.2017 r.)	Osiągnięta wartość wskaźnika Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (dotyczy projektów finansowanych ze środków EFRR)	Liczba uczestników projektów objętych wsparciem (dotyczy projektów finansowanych ze środków EFS)
1.1	25	2	10	n/d
1.2	6	0	0	n/d
1.4	35	7	14	n/d
1.5	49	11	13	n/d
6.3	11	0	n/d	173
6.5	2	0	n/d	0
6.6	8	0	n/d	29
Razem	136	20	37	202

Badanie zostanie przeprowadzone zarówno z beneficjentami RPO-L2020, jak i bezpośrednimi uczestnikami wsparcia kierowanego do sektora przedsiębiorstw (w ramach analizowanych Działań/ Poddziałań).

Ewaluacja prowadzona będzie na bieżąco (*on-going*) w trakcie wdrażania RPO-L2020.

III. Cel badania

Celem głównym badania jest ocena wsparcia przedsiębiorstw w województwie lubuskim na podstawie pierwszych doświadczeń wdrażania RPO-L2020.

Cel główny realizowany będzie poprzez osiągnięcie następujących celów szczegółowych:

1. Ocena użyteczności interwencji dotychczas realizowanych w ramach RPO-L2020 w kontekście potrzeb i problemów sektora przedsiębiorstw.
2. Ocena wpływu interwencji wspieranych środkami RPO-L2020 na rozwój społeczny i gospodarczy regionu w kontekście realizacji celów dokumentów strategicznych dla województwa.
3. Ocena wpływu interwencji realizowanych w ramach RPO-L2020 na rozwój przedsiębiorczości i przedsiębiorstw w regionie.
4. Ocena skuteczności i trafności wsparcia skierowanego do MŚP w ramach RPO-L2020.
5. Ocena jakości oferowanego w ramach RPO-L2020 wsparcia dla MŚP, a także identyfikacja czynników decydujących o jego skuteczności.
6. Analiza realizowanych w ramach RPO-L2020 interwencji pod kątem założeń systemu wsparcia specjalizacji regionalnych.

IV. Odbiorcy wyników ewaluacji

Institucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym – Lubuskie 2020.

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020.

Krajowa Jednostka Ewaluacji.

Komisja Europejska.

V. Obszary problemowe i pytania badawcze

Oczekuje się, iż na podstawie danych zebranych podczas realizacji przedmiotowego badania Wykonawca odpowie na poniższe pytania badawcze w ramach następujących obszarów badawczych:

Obszar 1: Ocena użyteczności, skuteczności i trafności interwencji dotychczas realizowanych w ramach RPO-L2020 w kontekście potrzeb i problemów sektora przedsiębiorstw:

- 1.1 Czy dostępne formy wsparcia przedsiębiorstw umożliwiają osiągnięcie celów i rezultatów RPO-L2020, w tym na poziomie poszczególnych Priorytetów Inwestycyjnych?
- 1.2 Czy system wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć o zakładanych cechach (biorąc pod uwagę np. poziom innowacyjności, oczekiwaną skuteczność interwencji)?
- 1.3 Czy kontekst realizacji Programu zmienił się na tyle, by była konieczna korekta realizowanych działań i zmiana założeń przyjętych na poziomie RPO-L2020?
- 1.4 Czy interwencje realizowane w ramach RPO-L2020 są użyteczne w kontekście potrzeb i problemów sektora przedsiębiorstw w regionie oraz przynoszą zakładane skutki?
- 1.5 W jaki sposób interwencje realizowane w ramach RPO-L2020 wpływają na wzrost konkurencyjności lubuskich przedsiębiorstw? Czy efekty te są już widoczne?
- 1.6 Czy realizacja projektów w ramach analizowanych Działań/Poddziałań przyczyniła się do pobudzenia przedsiębiorczości w regionie?
- 1.7 Czy w wyniku realizacji projektów dokonano zgłoszeń patentowych lub czy uzyskano patenty? Jeśli tak, to w jakich branżach/sektorach i w jakiej ilości?
- 1.8 W jakim stopniu proponowane w ramach RPO-L2020 wsparcie dla MŚP przyczynia się do poprawy sytuacji przedsiębiorstw i ich pracowników na regionalnym rynku pracy?
- 1.9 Czy wsparcie udzielone w ramach RPO-L2020 stanowi kontynuację działań i odpowiedź na potrzeby sektora przedsiębiorstw ujęte w zrealizowanych przez IZ LRPO badaniach ewaluacyjnych w ramach poprzedniej perspektywy finansowej?
- 1.10 Czy wsparcie w ramach RPO-L2020 jest użyteczne w kontekście barier utrudniających działalność eksportową lubuskich przedsiębiorstw?
- 1.11 Jaki jest wpływ interwencji realizowanych w ramach RPO-L2020 na zwiększenie stopnia internacjonalizacji lubuskich przedsiębiorstw?
- 1.12 Jaki jest wpływ interwencji w ramach RPO-L2020 na liczbę zagranicznych kontraktów handlowych wspartych przedsiębiorstw? Jakie są kierunki eksportowe wspartych przedsiębiorstw?
- 1.13 Jaki jest wpływ interwencji realizowanych w ramach RPO-L2020 na rozwój zasobów ludzkich w lubuskich przedsiębiorstwach? Czy nastąpiło zwiększenie aktywności oraz wzrost nakładów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich w lubuskich przedsiębiorstwach?
- 1.14 Jakie jest zapotrzebowanie MŚP na wsparcie, które nie wymaga bezpośredniego transferu finansowego (wsparcie niefinansowe)?
- 1.15 Jaki jest wpływ interwencji realizowanych w ramach RPO-L2020 na powstawanie nowych przedsiębiorstw w województwie lubuskim? Jaka jest struktura sektorowa nowopowstałych przedsiębiorstw? Jakie są profile osób fizycznych rozpoczynających działalność gospodarczą (wiek, wykształcenie, doświadczenie itp.), w tym osób pozostających w trudnej sytuacji na rynku pracy (np. osoby niepełnosprawne, młodzież, osoby 50+ itp.)?
- 1.16 W jakim zakresie interwencje ukierunkowane na wsparcie przedsiębiorstw i przedsiębiorczości realizowane w ramach RPO-L2020 są względem siebie komplementarne (ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnej komplementarności interwencji realizowanych w ramach różnych funduszy – EFRR i EFS)?

- 1.17 Jak, w przypadku Działań finansowanych ze środków EFS, oceniane są przez uczestników projektów proponowane formy wsparcia? Czy formy wsparcia, z których korzystali byli zgodne z ich oczekiwaniami i potrzebami? Jeżeli tak, to które formy wsparcia były najlepiej dopasowane do potrzeb uczestników i dlaczego? Jeżeli nie, to które z tych form wsparcia uczestników nie były dostosowane do ich potrzeb/ oczekiwań i dlaczego?
- 1.18 Jakie formy wsparcia kierowane do MŚP są najefektywniejsze ze względu na rodzaje interwencji oraz charakterystykę beneficjentów i grup docelowych? Jakie formy wsparcia zapewniają największą trwałość uzyskanych efektów interwencji?
- 1.19 Czy Beneficjenci mają świadomość konieczności wywiązywania się z założonych w swoich przedsięwzięciach wskaźników i konsekwencji z tym związanych? Czy konieczne są do podjęcia działania, aby wzmocnić wiedzę Beneficjentów w przedmiotowym zakresie? Jeśli tak, jakie konkretnie?
- 1.20 Czy udzielone wsparcie umożliwiło lub umożliwi osiągnięcie wybranych wskaźników na poziomie RPO-L2020? Jaka jest zależność między wartościami docelowymi wskaźników (rzeczowych i finansowych) oszacowanymi przez IZ RPO-L2020 a wartościami wykazywanymi i osiąganymi przez Beneficjentów? Które wartości wskaźników są zagrożone pod względem ich osiągnięcia? Z czego wynika ewentualne zagrożenie? Jakie kroki należy podjąć bądź jakie wprowadzić mechanizmy, by usprawnić osiągnięcie zakładanych w ramach RPO-L2020 wartości pośrednich/docelowych wskaźników?

Obszar 2: Ocena jakości oferowanego w ramach RPO-L2020 wsparcia dla MŚP, a także identyfikacja czynników decydujących o jego skuteczności:

- 2.1 Jakie czynniki warunkują udział MŚP w możliwych do realizacji projektach w ramach RPO-L2020? Czy występuje zależność między skutecznością wsparcia a formą i rodzajem wsparcia (typem projektu), branżą przedsiębiorstwa, wielkością i fazą rozwoju wspartych przedsiębiorstw, aktywnością patentową, współpracą z sektorem nauki, stopniem świadomości korzyści z działalności innowacyjnej i B+R, jakością produktów itp.?
- 2.2 Jakie czynniki decydują o finansowaniu przedsięwzięć poprzez dotacje, a jakie przez instrumenty zwrotne? Jakie kwestie są istotne w podejmowaniu decyzji o sposobie finansowania projektu?
- 2.3 Co decyduje o współpracy MŚP z IOB? Jakie jest zapotrzebowanie MŚP na usługi doradcze świadczone przez IOB? W jakim zakresie są one wykorzystywane?
- 2.4 Czy wsparcie skierowane do MŚP korzystających z usług IOB przełożyło się na zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw i umożliwiło im uczestnictwo w procesach wzrostu oraz innowacji? W jakim zakresie?
- 2.5 Z jakiego rodzaju wsparcia IOB najczęściej korzystają MŚP? Jak jest ono oceniane pod względem jakości?
- 2.6 W jaki sposób IOB, zdaniem MŚP, powinny podnosić jakość oferowanych usług? W jakim kierunku powinny rozwijać się IOB-y, aby oferta dla MŚP była optymalna i wysokiej jakości? Jak, zdaniem MŚP, powinno wyglądać otoczenie biznesu, aby było atrakcyjne dla przedsiębiorców? Jakie są oczekiwane preferencje?
- 2.7 Jakie czynniki zewnętrzne (w tym czynniki strukturalne i koniunkturalne pozostające poza zasięgiem oddziaływania polityki spójności) i wewnętrzne (np. branża, stopień zaawansowania technologicznego, poziom innowacyjności, profile osób fizycznych rozpoczynających działalność gospodarczą, modele i strategie biznesowe, sytuacja finansowa itp.) warunkują utrzymanie się nowopowstałych firm w województwie lubuskim?
- 2.8 Jakie czynniki decydują o skuteczności wsparcia oferowanego MŚP w ramach RPO-L2020? Czy istnieją, a jeśli tak to jakie, bariery i luki prawne ograniczające skuteczność wsparcia MŚP oraz utrudniające korzystanie MŚP ze wsparcia w ramach RPO-L2020?

- 2.9 Jakie bariery wynikające z zasad realizacji analizowanych Działań/Poddziałań w ramach RPO-L2020 identyfikują przedsiębiorcy? Jaki jest katalog problemów przez nich zgłaszanych? Jakie działania mogą być podejmowane w celu ich rozwiązania?
- 2.10 Jakie są kierunki wsparcia w ramach promocji gospodarczej przedsiębiorstw? Czy obejmują one rynki perspektywiczne?
- 2.11 Czy podejmowane dotychczas działania były skierowane do branż o istotnym znaczeniu dla regionu? Czy poprawia się rozpoznawalność regionu?

Obszar 3: Analiza realizowanych w ramach RPO-L2020 interwencji pod kątem założeń systemu wsparcia specjalizacji regionalnych:

- 3.1 W jakim stopniu wybrane do dofinansowania projekty wpisują się w realizację Programu Rozwoju Innowacji Województwa Lubuskiego? Które sektory otrzymują wsparcie?
- 3.2 Jaki jest wpływ interwencji realizowanych w ramach RPO-L2020 na poziom innowacyjności funkcjonujących przedsiębiorstw, jak i nowopowstałych firm?
- 3.3 Na ile wsparcie RPO-L2020 skierowane do MŚP promuje sektory związane z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami? Które sektory/branże/rodzaje działalności i w których specjalizacjach otrzymują wsparcie?
- 3.4 Czy wsparcie RPO-L2020 skierowane do MŚP jest adekwatne do potrzeb zdiagnozowanych obszarów specjalizacji w ramach stałego procesu przedsiębiorczego odkrywania?
- 3.5 Czy przyjęte do realizacji projekty mają realny wpływ na pozytywną zmianę w obszarach wskazanych jako inteligentne specjalizacje?
- 3.6 Czy szkolenia i kursy realizowane w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników uwzględniają inteligentne specjalizacje? W jakim stopniu?
- 3.7 Czy, a jeśli tak to w jakim stopniu, udzielone wsparcie przyczyniło się do poprawy poziomu innowacyjności przedsiębiorstw z regionu?
- 3.8 Jakie są rekomendowane działania mające na celu rozwój konkurencyjności i innowacyjności MŚP w województwie lubuskim?

VI. Kryteria ewaluacji

Badanie będzie przeprowadzone w oparciu o kryteria ewaluacyjne:

- **Skuteczność** – rozumiana jako ocena stopnia osiągnięcia założonych celów interwencji RPO-L2020 wraz z analizą czynników wpływających pozytywnie i negatywnie na osiągnięcie tych celów;
- **Trafność** – rozumiana jako ocena adekwatności celów interwencji RPO-L2020 i metod jej wdrażania do problemów i potrzeb MŚP w regionie;
- **Efektywność** – rozumiana jako stosunek efektów (rezultatów wsparcia) do poniesionych nakładów (środków finansowych).

VII. Metodologia i sposób organizacji badania

Metodologia badania, w tym szczegółowy zestaw metod, technik i narzędzi badawczych powinny zostać dostosowane do celów i zakresu badania. W ramach badania wykorzystane powinny być zarówno jakościowe, jak i ilościowe techniki gromadzenia i analizy danych.

Punktem wyjścia powinna być analiza logiki wsparcia przedsiębiorstw w ramach badanych priorytetów inwestycyjnych. Odtworzenie logiki interwencji powinno pokazywać schemat logiczny wsparcia z uwzględnieniem relacji pomiędzy realizowanymi działaniami a oczekiwanymi efektami oraz przyjęte założenia i warunki wdrażania RPO-L2020.

Powyższa – koncepcyjna faza badania – powinna bazować zarówno na analizie danych zastanych, jak również na danych zebranych w ramach badań jakościowych. W szczególności logika interwencji powinna uwzględniać podstawowe dokumenty, tj. m.in.:

- RPO-L2020,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO-L2020,
- Umowa Partnerstwa,
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Kryteria wyboru projektów przyjęte przez KM RPO-L2020 (Uchwały KM RPO-L2020),
- Regionalne dokumenty strategiczne (np. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego, Program Rozwoju Innowacji, Plan Inwestycyjny i Promocji Gospodarczej Województwa Lubuskiego),
- Regulaminy naborów wniosków w ramach analizowanych Działań/Poddziałań,
- Dostępne wyniki ewaluacji w badanym obszarze (zarówno w obecnej, jak i poprzedniej perspektywy finansowej),
- Inne wytyczne i dokumenty odnoszące się do badanego obszaru.

Po fazie koncepcyjnej badania, przyjęta logika poddana powinna być weryfikacji, z wykorzystaniem:

- wyników naboru projektów, z uwzględnieniem szczegółowych informacji o ocenie poszczególnych wniosków,
- danych monitoringowych, uwzględniających informacje o poziomie realizacji wskaźników programowych i projektowych,
- informacji pochodzących z wniosków o dofinansowanie projektów (informacje na temat innowacyjności projektów, zakładanych celów, komplementarności projektów z celami RPO-L2020),
- danych pozyskanych od beneficjentów na temat zmian wywołanych realizacją interwencji, w tym ich opinie na temat użyteczności otrzymanego wsparcia.

W trakcie realizacji badania Wykonawca ma obowiązek zapoznać się i odnieść w ramach prac badawczych do aktualnych wersji najważniejszych dokumentów programowych dotyczących zakresu badania, a także innych dokumentów związanych z przedmiotem badania.

Badanie powinno być realizowane zgodnie z najlepszą wiedzą i praktyką w tym zakresie. Od Wykonawcy oczekuje się przedstawienia spójnej koncepcji realizacji badania ewaluacyjnego.

Wykonawca już na etapie składania oferty powinien zaproponować odpowiednią metodologię ewaluacji i zakres proponowanych analiz, ponieważ stopień szczegółowości proponowanej metodologii będzie elementem oceny oferty. **Zamawiający wymaga, aby każda metoda badawcza (włącznie z minimum metodologicznym określonym w niniejszym SOPZ) zawierała propozycję opisu i sposobu doboru próby badawczej.**

Ze względu na charakter badania, niezbędne jest zastosowanie starannie przemyślanego zestawu ilościowych oraz jakościowych metod i technik zbierania oraz analizy danych.

Wykonawca zobowiązany jest zaproponować metody i techniki badawcze, które powinny być dostosowane do specyfiki przedmiotu badania, a przez to zagwarantować osiągnięcie celu głównego i celów szczegółowych badania. Na etapie prac nad raportem metodologicznym Zamawiający pozostawia Wykonawcy możliwość **uszczegółowienia lub modyfikacji** metodologii w porozumieniu z Zamawiającym.

Poniżej podany został wymagany zakres podstawowych technik badawczych. **Oferent może zaproponować dodatkowe (inne niż wskazane poniżej przez Zamawiającego) metody i techniki badawcze, za które Zamawiający będzie przyznawał punkty podczas oceny ofert.**

Wymagane minimum metodologiczne obejmuje m.in.:

1. **Analizę danych zastanych (Desk research)**, w szczególności:
 - dokumentów programowych (m.in. RPO-L2020, SzOOP RPO-L2020, Umowa Partnerstwa, Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego, Kryteria wyboru projektów, Regulaminy naborów wniosków),
 - regionalne dokumenty strategiczne (m.in. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego, Program Rozwoju Innowacji, Plan Inwestycyjny i Promocji Gospodarczej Województwa Lubuskiego),
 - dane monitoringowe, uwzględniające informacje o poziomie realizacji wskaźników programowych i projektowych,
 - informacje pochodzące z wniosków o dofinansowanie projektów (informacje na temat innowacyjności projektów, zakładanych celów, komplementarności projektów z celami RPO),
 - sprawozdań z realizacji RPO-L2020,
 - zrealizowanych badań ewaluacyjnych (na poziomie krajowych i regionalnych programów operacyjnych) o podobnej tematyce, dostępnych także w bazie badań ewaluacyjnych na stronie www.ewaluacja.gov.pl.

W trakcie realizacji badania, Wykonawca precyzuje, jakie dodatkowe dokumenty zamierza wykorzystać. Lista dokumentów, które Wykonawca podda analizie zostanie przedstawiona w raporcie metodologicznym. Zamawiający może wnieść uwagi do tej listy. Ostateczna lista analizowanych dokumentów musi zostać zaakceptowana przez Zamawiającego. Odpowiedzialność za zebranie dokumentów (wersji papierowych, elektronicznych) leży po stronie Wykonawcy. Zamawiający może jedynie ułatwić ich zdobycie (zgodnie ze swoimi kompetencjami).

2. **Wywiady telefoniczne CATI** z beneficjentami analizowanych Działań/Poddziałań. Ostateczny sposób doboru próby zostanie uzgodniony z Zamawiającym na etapie raportu metodologicznego. Wykonawca badania jest zobligowany do zorganizowania i przeprowadzenia **min. 100 CATI** (wywiady efektywne).
3. **Ankieta internetowa CAWI** z przedstawicielami przedsiębiorstw objętych wsparciem oraz uczestnikami projektów (zgodnie z zakresem podmiotowym badania). Ostateczny sposób doboru próby zostanie uzgodniony z Zamawiającym na etapie raportu metodologicznego. Wykonawca badania jest zobligowany do zorganizowania i przeprowadzenia **min. 150 ankiet internetowych (ankiety efektywne, poprawnie wypełnione i zwrócone)**.
4. **Wywiady indywidualne pogłębione (IDI)** z przedstawicielami IZ/IP RPO-L2020 odpowiedzialnymi za wdrażanie analizowanych Działań/Poddziałań. Ostateczny sposób doboru uczestników biorących udział w IDI zostanie uzgodniony z Zamawiającym na etapie raportu metodologicznego. Wykonawca badania jest zobligowany do zorganizowania i przeprowadzenia **min. 4 IDI**.
5. **Zogniskowane wywiady grupowe (FGI)** z beneficjentami Działań/Poddziałań objętych ewaluacją. Ostateczny sposób doboru uczestników biorących udział w FGI zostanie uzgodniony z Zamawiającym na etapie raportu metodologicznego. Wykonawca badania jest zobligowany do przeprowadzenia **min. 2 FGI**.

Powyższy, minimalny zakres metod badawczych ma charakter obligatoryjny. Zamawiający dopuszcza zastosowanie dodatkowych, wykraczających poza powyższy katalog, metod, technik lub narzędzi badawczych. Dodatkowe metody, techniki lub narzędzia badawcze stanowią element oceny ofert i w związku z tym – w przypadku wyboru oferty – mają charakter wiążący Wykonawcę na etapie realizacji

badania. Szczegółowe rozwiązania w zakresie metodologii określonej w ofercie zostaną przedstawione przez Wykonawcę we wstępnym raporcie metodologicznym.

Dobór metod, za pomocą których przeprowadzana będzie ewaluacja musi odpowiadać zakresowi badania.

W przypadku pomiaru źródeł pierwotnych Wykonawca będzie zobowiązany do udokumentowania (na żądanie Zamawiającego) pomiaru poprzez przekazanie Zamawiającemu zaproponowanych w ofercie i raporcie metodologicznym narzędzi badawczych oraz zbiorów danych (np. wypełnione ankiety, pliki danych).

Dla Zamawiającego przy ocenie ofert istotne będzie zastosowanie metod i technik zbierania i analizy danych wykraczających poza wymogi minimalne, które są poparte uzasadnieniem celowości ich zastosowania w kontekście sformułowanych celów i pytań badawczych. **Wszystkie metody i techniki oraz narzędzia badawcze (zarówno te wynikające z minimum metodologicznego, jak i dodatkowe zaproponowane przez Wykonawcę) zawarte w ofercie powinny być przyporządkowane do konkretnych pytań badawczych. Wykonawca w swojej ofercie jest także zobowiązany zawrzeć sposoby zapewnienia rzetelności i trafności uzyskanych danych oraz zebrania jak najpełniejszego materiału badawczego.**

Zamawiający będzie traktował jako dodatkowe te metody badawcze, które wykraczają poza minimum metodologiczne określone przez Zamawiającego, ale które będą realizowane z respondentami objętymi badaniem za pomocą innych technik, które stanowią element minimum metodologicznego (przy zastrzeżeniu, iż zaproponowane dodatkowe metody z kategoriami respondentów przewidzianymi w ramach minimum metodologicznego będą realizować inną funkcję i pozwolą pozyskać innego rodzaju informacje przyczyniające się do pełnej realizacji celów badania).

Do dodatkowych metod badawczych Zamawiający nie będzie zaliczał:

- „burzy mózgów”,
- „drzewa problemów/celów”,
- paneli ekspertów/warsztatów heurystycznych jedynie wśród członków zespołu badawczego,
- metod polegających na prezentacji danych dostępnych z innych metod badawczych w formie zestawień, tabel, grafów etc.

Ponadto Zamawiający oczekuje od Wykonawcy pełnej współpracy w zakresie:

- uzgadniania wszelkich kwestii związanych z metodologią, w tym konsultowania projektów narzędzi badawczych,
- uzgadnianie kwestii dotyczących konstrukcji oraz zawartości merytorycznej raportów wytworzonych w ramach niniejszego badania,
- utrzymywania stałego kontaktu (wyznaczenie osoby/osób do kontaktów roboczych, spotkania robocze, telefoniczne, e-mail, pisma),
- informowania Zamawiającego o ewentualnych zmianach składu osobowego zespołu badawczego,
- przekazywania, na prośbę Zamawiającego, informacji częściowych nt. postępów wykorzystania metod badawczych, w tym analizy ich wyników,
- przekazywania na każde życzenie Zamawiającego dodatkowej, pełnej informacji o stanie realizacji badania,
- konsultowania z Zamawiającym wszelkich innych istotnych kwestii związanych z realizacją badania.

VIII. Wnioski i rekomendacje

Finalnym produktem procesu badawczego będą wnioski i rekomendacje sformułowane przez ewaluatora i zaprezentowane w formacie zgodnym z wymaganiami określonymi w *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020*. Sformułowane przez ewaluatora wnioski i rekomendacje powinny być użyteczne w szczególności dla IZ RPO-L2020 w zakresie wsparcia przedsiębiorstw i przedsiębiorczości w regionie w ramach RPO-L2020.

IX. Przedmiot zamówienia

W trakcie realizacji badania Wykonawca sporządzi dwa raporty:

1. Raport metodologiczny

Raport metodologiczny powinien zawierać następujące elementy:

- a) opis przedmiotu ewaluacji (opis obszarów składających się na zakres przedmiotowy badania),
- b) szczegółowy opis koncepcji badania zawierający w szczególności takie elementy jak: cele badania, zakres badania oraz zastosowane kryteria ewaluacyjne,
- c) identyfikację pożądaných przez Zamawiającego wyników realizacji badania/ pytań badawczych,
- d) kompletny opis planowanych do zastosowania metod badawczych (zbierania oraz analizy danych) wraz z wyjaśnieniem, za pomocą jakiego źródła (publikacji) opracowana została koncepcja metodologiczna poszczególnych zastosowanych metod,
- e) określenie, za pomocą jakich metod badawczych (zbierania oraz analizy danych) udzielone zostaną odpowiedzi na pytania badawcze,
- f) szczegółowe określenie sposobu doboru, struktury, wielkości oraz operatu próby badawczej (do każdej metody zbierania danych),
- g) listę dokumentów oraz danych, z którymi Wykonawca chce się zapoznać, w związku z wykonywanym badaniem, sporządzoną w wyniku wstępnej realizacji metody *Desk Research*,
- h) szczegółowy opis przebiegu realizacji poszczególnych metod badawczych (zadania/elementy, które zostaną wykonane/uwzględnione w trakcie realizacji metody),
- i) szczegółowy harmonogram realizacji poszczególnych metod badawczych oraz innych zadań wykonywanych w związku z realizacją badania (wraz ze wskazaniem terminów ich realizacji),
- j) wskazanie przedstawicieli zespołu badawczego odpowiedzialnych za wykonanie wyszczególnionych w harmonogramie zadań wraz z danymi kontaktowymi do tych osób (telefon, e-mail) – osoby wyznaczone do kontaktu z Zamawiającym w przypadku poszczególnych zadań,
- k) szczegółową propozycję struktury raportu końcowego oraz formy, w jakiej prezentowane będą wyniki badania,
- l) aneks - projekt wszystkich proponowanych narzędzi badawczych (scenariusze wywiadów, kwestionariusze ankiet, itp.).

Raport metodologiczny przekazany zostanie w wersji elektronicznej w formacie .doc i .pdf (na płycie CD/DVD) oraz papierowej (1 egzemplarz, druk kolorowy i dwustronny).

2. Raport końcowy

Tekst główny raportu końcowego nie powinien liczyć więcej niż 100 stron z wyłączeniem streszczenia i załączników, przyjmując średnio 2 300 znaków na stronę oraz posiadać następującą ogólną strukturę:

- a) streszczenie raportu w języku polskim i angielskim (najważniejsze wyniki całego badania, wypunktowanie wniosków wraz z rekomendacjami – język niespecjalistyczny, nie więcej niż 4 strony A4),
- b) spis treści,
- c) wprowadzenie,
- d) opis wybranej i zastosowanej metodologii badania oraz źródła informacji wykorzystywanych w badaniu,
- e) opis wyników ewaluacji wraz z wnioskami i powiązane z nimi rekomendacje; raport nie będzie sprowadzał się jedynie do zreferowania (streszczenia) uzyskanych danych i odpowiedzi respondentów, ale będzie również prezentował niezależną ocenę Wykonawcy badania (ewaluatora). W raporcie przedstawiona zostanie analiza oraz interpretacja danych zebranych w ramach wszystkich zastosowanych metod badawczych, a także w sposób wyczerpujący zostaną udzielone odpowiedzi na wszystkie postawione pytania ewaluacyjne. Odpowiedź na każde pytanie musi zostać przygotowana w oparciu o co najmniej dwa różne źródła danych. Odpowiedzi na poszczególne pytania ewaluacyjne mogą być zawarte w treści właściwych rozdziałów raportu i/lub zebrane w postaci specjalnie wyodrębnionego rozdziału. Raport końcowy musi zostać wzbogacony wykresami i innymi formami wizualizacji wyników badania. Sugeruje się również uwzględnienie w ich treści cytatów, ilustrujących najciekawsze/najważniejsze wypowiedzi respondentów,
- f) wnioski i rekomendacje z badania ewaluacyjnego muszą zostać zawarte w tabeli rekomendacji, zamieszczonej w treści raportu końcowego, zawierającej elementy opisane w *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie ewaluacji polityki spójności w latach 2014-2020*, zgodnie z przedstawionym poniżej wzorem:

Lp.	Wniosek (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Rekomendacja (powiązana z wnioskiem wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Adresat rekomendacji (instytucja/instytucje odpowiedzialne za wdrożenie rekomendacji)	Sposób wdrożenia (syntetyczne przedstawienie sposobu wdrożenia rekomendacji)	Termin realizacji (planowana data wdrożenia rekomendacji w kwartałach)	Klasa rekomendacji

Sformułowane w raporcie końcowym wnioski zostaną poparte przedstawionymi wynikami badania oraz będą stanowiły rezultat przeprowadzonej przez Wykonawcę analizy i interpretacji wyników badania, a nie wyłącznie opinii poszczególnych respondentów badania. Raport powinien być napisany w czytelnej i zrozumiałej formie, a także podawać dokładne źródła informacji, w celu ich weryfikacji.

Propozycja sposobu realizacji rekomendacji powinna być praktyczna i precyzyjna, możliwa do wdrożenia i zawierać konkretną koncepcję jej wprowadzenia. Rekomendacje nie powinny przedstawiać propozycji działań, które zostały już podjęte w obszarze objętym badaniem ewaluacyjnym.

- g) aneksy zawierające m.in.:
 - narzędzia badawcze zastosowane w ewaluacji (kwestionariusze wywiadów, ankiety itp.),
 - listę dokumentów, publikacji i innych materiałów źródłowych, wykorzystanych przy ewaluacji,
 - bazę danych z wywiadów ankietowych,
 - zestawienia danych zebranych z poszczególnych metod badawczych.

Zamówienie będzie finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO-L2020. Wszystkie materiały (papierowe oraz elektroniczne) związane z realizacją zamówienia muszą zawierać system identyfikacji wizualnej Programu, przekazany przez Zamawiającego.

X. Harmonogram realizacji badania

Zamawiający wymaga, aby Wykonawca do oferty załączył Harmonogram (w ujęciu tabelarycznym) realizacji badania zawierający następujące elementy:

1. Terminy określone poniżej przez Zamawiającego;
2. Etapy prowadzenia badania (analiza danych, prowadzenie wywiadów, ankiet, opracowanie raportu etc.)
3. Podział obowiązków pomiędzy członków zespołu badawczego w odniesieniu do przyjętej metodologii (przypisanie poszczególnych pracowników do etapów prowadzenia badania w określonych terminach).

Zamawiający wymaga, aby załączony przez Wykonawcę do oferty Harmonogram realizacji przedmiotu zamówienia w wersji tabelarycznej zawierał wszystkie powyższe informacje.

Realizacja badania będzie przebiegała zgodnie z następującym harmonogramem:

1. w terminie **do 14 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy** – przygotowanie projektu raportu metodologicznego i przekazanie go Zamawiającemu w formie elektronicznej (e-mail);
2. w terminie **do 24 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy** – przygotowanie raportu metodologicznego uwzględniającego uwagi Zamawiającego i przekazanie Zamawiającemu wersji ostatecznej w formie elektronicznej (CD/DVD) i papierowej;
3. w terminie **do 65 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy** – przygotowanie propozycji raportu końcowego i przekazanie go Zamawiającemu w formie elektronicznej (e-mail); w tym terminie nastąpi również przekazanie przez Wykonawcę na nośniku CD/DVD całej dokumentacji badania ewaluacyjnego (m.in. ankiety ewaluacyjne, wywiady, raport, itp.);
4. w terminie **do 85 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy** – przedstawienie raportu końcowego uwzględniającego uwagi Zamawiającego i przekazanie wersji ostatecznej Zamawiającemu w formie elektronicznej (1 CD/DVD) oraz papierowej (3 egzemplarze).

Bieg powyższych terminów rozpoczyna się następnego dnia roboczego po dniu podpisania umowy.

Za termin przekazania ostatecznej wersji raportu metodologicznego oraz końcowego rozumie się datę dostarczenia wersji papierowej Zamawiającemu.

Wszystkie uwagi Zamawiającego konsultowane będą z Wykonawcą na bieżąco w trybie roboczym.

W przypadku opóźnień, terminy podane w harmonogramie ulegają przesunięciu. Wynikłe opóźnienia w harmonogramie nie zwalniają Wykonawcy od poniesienia kary umownej za każdy dzień zwłoki w stosunku do określonych terminów.

XI. Wymagania odnośnie raportowania.

Wykonawca w ramach zrealizowanego badania sporządzi projekt raportu metodologicznego, raport metodologiczny, projekt raportu końcowego oraz raport końcowy z badania ewaluacyjnego. Projekt raportu metodologicznego oraz projekt raportu końcowego zostaną dostarczone Zamawiającemu w wersji elektronicznej w formacie edytowalnym (np. MS WORD - .doc lub .rtf) pocztą elektroniczną. Raport metodologiczny zostanie dostarczony Zamawiającemu w wersji elektronicznej w formacie edytowalnym (np. MS WORD - .doc lub .rtf) na płycie CD/DVD oraz w wersji drukowanej w 1 egzemplarzu.

Raport końcowy zostanie dostarczony Zamawiającemu w wersji elektronicznej w formacie edytowalnym (np. MS WORD - .doc lub .rtf) na płycie CD/DVD oraz w wersji drukowanej w 3 egzemplarzach. Przekazana wersja elektroniczna raportu końcowego powinna być gotowa do druku i niewymagająca dodatkowych poprawek.

Wersja papierowa raportu końcowego powinna mieć postać książkową :

- format A4;
- papier (środek) – kredowy o gramaturze nie mniej niż 80 g/m², pełny kolor (4+4), w zależności od koncepcji graficznej, dostosowanie tła do materiału zdjęciowego w celu poprawy wyrazistości zdjęć;
- okładka – miękka, papier kredowy o gramaturze nie mniej niż 250 g/m², kolor (4+4).
Przedstawienie propozycji graficznej okładki należy do Wykonawcy badania.

Wykonawca musi być również przygotowany na prezentację wyników ewaluacji Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym – Lubuskie 2020 oraz członkom Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny – Lubuskie 2020. Pożądaną formą przedstawienia wyników badania będzie prezentacja multimedialna (PowerPoint – max. 15 slajdów).

XII. Finansowanie zamówienia.

Zamówienie będzie realizowane w ramach Priorytetu X. Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 – *Pomoc Techniczna*, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.